

Verkiezing

Verkiezing

Hans van de Lagemaat

Schrijver: Hans van de Lagemaat

ISBN: 9789403651583

© Hans van de Lagemaat

www.kleronomia.nl

Inhoud

1	Uitverkoren personen.....	7
1.1	Abraham	13
1.2	Mozes	21
1.3	Aäron.....	24
1.4	David	30
1.5	Saul.....	42
1.6	Salomo	54
1.7	Zerubbabel.....	57
2	Messias.....	72
2.1	Uitverkoren	74
2.2	De Hoeksteen	77
2.3	De Steen tot Hoeksteen geworden.....	84
2.5	Mijn Geliefde, in Wie Mijn ziel een welbehagen heeft.....	94
2.6	De doop van de Heere Jezus	97
2.7	De verheerlijking op de berg.....	119
3	Israël	124
3.1	Verkiezing en de vaderen	128
3.2	Verkiezing en Gods doel.....	140
3.3	Verkiezing en verwerping	148
3.4	Hij zal Israël nog verkiezen.....	159
4	De uitverkorenen.....	174
5	Romeinen 9-11	184
5.1	De verharding van Israël.....	195
5.2	Een overblijfsel naar de verkiezing der genade	206
5.3	De verkiezing heeft het verkregen.....	216

6	De apostelen	226
	6.2 Judas Iskariot.....	238
	6.3 Vrucht dragen.....	253
	6.4 Haat.....	269
7	Paulus en verkiezing	275
	7.1 Paulus, een vat van verkiezing	278
	7.2 Verkoren voor de grondlegging der wereld	290
	7.3 De uitverkorenen van God	303
	7.4 Niet vele wijzen	316
8	Velen geroepen, weinigen verkoren.....	323
9	Hooggeachte	342
10	Een plaats om te wonen.....	346
	10.1 Het land	347
	10.2 Jeruzalem.....	351
11	De uitverkorenen van God	363
	11.1 Verwerping	367
	11.2 Verordineren.....	373

1 Uitverkoren personen

Inleiding

In dit boek gaan we ons bezighouden met de studie naar 'verkiezing'. Zoals we gewend zijn openen we de Bijbel en onderzoeken we wat de woorden van de Heilige Schrift ons daarover te vertellen hebben.

We zullen zoveel als mogelijk het gebruik van het woord 'verkiezen' en alles wat daarmee samengaat op een overzichtelijke manier proberen te onderzoeken.

In dit eerste hoofdstuk zien we dat er van een aantal personen expliciet vermeld wordt dat zij 'verkoren' zijn. Dat zijn er niet zo heel veel en we zullen ze een voor een gaan onderzoeken.

Dan rijst natuurlijk vanzelf de vraag waarom sommigen wel verkoren zijn en anderen niet. We gaan ons dan ook afvragen waartoe sommigen verkoren zijn. Heeft dat een bepaalde reden? Zien we een bepaald patroon? Of schuilt er achter dit woordje niets anders dan de willekeur van God?

Ik vraag je, je Bijbel open te doen en als een Bereeër de inhoud van dit boek te onderzoeken en te zien of deze dingen alzo zijn. Er wordt geen uitgebreide theologische voorkennis van je verwacht. Dat is ook helemaal niet nodig voor mensen die de Bijbel willen onderzoeken. Kinderlijke afhankelijkheid, een verlangen naar waarheid en een gezindheid om je te laten leiden door Gods Woord en Geest zijn veel belangrijker eigenschappen dan een hoofd vol boekenwijsheid.

Ik schrijf dit boek zó, dat alles wat je erin vindt, kunt verifiëren aan de hand van de Schrift alleen. Dat is mijn uitgangspunt. Als de Bijbel de hoogste Waarheid is, dan verklaart het Boek zichzelf en dan hebben we aan het Boek alleen genoeg om tot die Waarheid door te kunnen dringen.

Als er vragen overblijven, ligt dat niet aan het Boek, maar onze eigen kortzichtigheid of wellicht onvolwassenheid om bepaalde geestelijke zaken te kunnen onderscheiden.

Christenen zijn mensen die voortdurend moeten groeien in genade en kennis. In het natuurlijke is voedsel een absolute voorwaarde tot groei. Dat geldt ook in het geestelijke. We moeten ons laten voeden door het Woord en ons hierin laten opbouwen.

De taak van herders en leraars staat in Efeze 4 duidelijk genoeg omschreven:

'om de heiligen toe te rusten tot het werk van dienstbetoon, tot opbouw van het lichaam van Christus, totdat wij allen komen tot de eenheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God, tot een volwassen man, tot de maat van de grootte van de volheid van Christus, opdat wij geen jonge kinderen meer zouden zijn, heen en weer geslingerd door de golven en meegesleurd door elke wind van leer, door het bedrog van de mensen om op listige wijze tot dwaling te verleiden, maar dat wij, door ons in liefde aan de waarheid te houden, in alles toe zouden groeien naar Hem Die het Hoofd is, namelijk Christus.' (Ef. 4:12-15).

Met dit doel voor ogen is dit boek geschreven. Niet om ons in allerlei discussies zonder nut te kunnen mengen, maar opdat wij allen zullen komen 'tot de maat van de grootte van de volheid van Christus'. Ook waar het dit onderwerp van 'verkiezing' aangaat.

Ruth

Is Ruth een uitverkorene? Er is een heel Bijbelboek aan haar gewijd. Het onderwerp van de lossen in Israël is een zeer belangwekkend en belangrijk onderwerp, maar is zijzelf een uitverkorene?

Haar naam komt voor in het geslachtsregister van de Heere Jezus.

'Salmon verwekte Boaz bij Rachab, Boaz verwekte Obed bij Ruth, Obed verwekte Isai.' (Mat. 1:5).

Maakt dit haar tot een uitverkorene?

Over deze ene vraag kan gelijk heel veel gediscussieerd worden. Dat gaan we niet doen. Ik vind het veel belangrijker dat je eens nadenkt over de vraag zelf. Die vraag is namelijk helemaal niet goed. Waarom niet?

De vraag is niet goed omdat ik ervan uit ga dat iedereen al weet wat een uitverkorene is. Ik heb nog niet eens de moeite genomen om de term te definiëren. Ik begin zomaar met het noemen van een godvruchtige vrouw uit de Tenach en ik stel de hele suggestieve vraag of deze geliefde en bekende vrouw een uitverkorene is. Die vraag deugt niet.

Een betere vraag zou zijn: staat er in de Bijbel geschreven dat Ruth, de Moabitische, uitverkoren is? Dat is een vraag die je kunt onderzoeken, zelfs als je nog niet weet wat 'verkiezen' nu eigenlijk inhoudt. Je kunt je Bijbel opendoen en met je concordantie of software gaan zoeken naar het woord 'verkiezen' en zien of dit van toepassing is op Ruth. Zo kun je heel eenvoudig antwoord geven op deze vraag.

Het woord wat voorlopig het uitgangspunt van onze studies is, is *bachar*, 'verkiezen'. Er zijn diverse woorden van afgeleid en die zullen we tegelijkertijd ook meenemen.

Staat er van Ruth geschreven dat zij is 'uitverkoren'? Het antwoord is 'nee'. Dat staat nergens. We mogen natuurlijk niet direct tot conclusies overgaan. Het getuigt niet van al te veel wijsheid om te zeggen: o, er staat nergens van Ruth dat zij is uitverkoren, dus dan zal het ook wel niet zo zijn.

We mogen er al helemaal geen nog verdergaande conclusies aan verbinden: als zij niet is verkoren, dan is zij dus verworpen. Dat is een manier van redeneren die echt niet deugt en waar we enorm voor moeten oppassen. Niet verkozen te zijn houdt niet automatisch verwerping als gevolg in.

Andersom zal het ook waar blijken te zijn. Verkiezing sluit niet automatisch verwerping uit. Iemand die verkoren is, kan ook weer verworpen worden. Dat leert ons de Schrift.

Zie je hoe belangrijk het is om onze termen te definiëren en om onze vragen zo te stellen dat we ermee aan de slag kunnen in de Bijbel? Doe dit niet te snel af als scherpslijperij of wat dan ook.

Probeer dit serieus te nemen. Dit is de enige manier om tot waarheid te komen; niet door ons te laten leiden door eigen gedachten of vooronderstellingen. Ook niet door allerlei theorieën, ook al zouden ze nog zo waar kunnen zijn. We laten ons leiden door de woorden van de Schrift. Dat is ons voedsel en daardoor groeien we.

Staat er van Ruth geschreven dat zij een uitverkorene is? Nee, dat staat nergens. Er staat veeleer, dat zij zelf een keuze maakte, de goede keuze zelfs, evenals haar schoonzus ook een keuze maakte, de foute keuze.

‘Toen begonnen zij opnieuw luid te huilen. En Orpa kuste haar schoonmoeder, maar Ruth klampte zich aan haar vast. Daarom zei zij: Zie, je schoonzuster is teruggekeerd naar haar volk en naar haar goden. Keer ook terug, je schoonzuster achterna. Maar Ruth zei: Dring er bij mij niet langer op aan u te verlaten en terug te gaan, bij u vandaan. Want waar u heen gaat, zal ik ook gaan, en waar u overnacht, zal ik overnachten. Uw volk is mijn volk en uw God mijn God.’
(Ruth 1:14-16).

Orpa maakte de meest logische keuze. Wat voor een toekomst zou ze ook hebben door bij Naomi te blijven? Wat voor zin had het ook om haar eigen volk te verlaten en geen enkele kans meer te maken op een huwelijk met een van de kinderen van Israël? We zouden zeggen een verstandige keuze.

Ruth niet.

‘Uw volk is mijn volk en uw God mijn God.’

Wat had Ruth tot dan toe eigenlijk gezien van die God? Elimelech en Naomi waren met hun twee zoons uit hun land weggetrokken vanwege een hongersnood. Had die God Zijn volk dan niet in de steek gelaten?

Elimelech stierf in een vreemd land. Zo ook zijn twee zoons, die inmiddels getrouwd waren met Orpa en Ruth. Ze had niet anders dan ellende gezien van het volk van Naomi en hun God. Toch maakt Ruth de keuze, de wonderlijke keuze van het geloof. Zij maakte een keuze die niet gebaseerd was op wat zij gezien had, maar op de dingen die zij gehoord had over de God van Israël.

Maakte dit haar tot een 'verkorene'? Of moeten we het juist andersom zien? Omdat zij een verkorene was, maakte zij de goede keuze. Of hebben de keuze van Ruth en de verkiezing van God niets met elkaar te maken?

We zullen Ruth nu even achter ons laten en ons richten op mensen van wie de Schrift wel expliciet zegt dat ze verkoren zijn.

1.1 Abraham

We gaan nu in chronologische volgorde de mensen langs van wie er staat dat zij zijn 'uitverkoren'. In chronologische volgorde, dat is, in de volgorde waarin zij achtereenvolgens in de tijd voorkomen. Dat is niet hetzelfde als de volgorde waarin we ze in de Schrift tegenkomen.

De eerste persoon van wie geschreven staat dat hij uitverkoren is, is Abraham. Dat vinden we niet in Genesis, maar in een gebed in het boek Nehemia, eeuwen later. Het is een oproep van een aantal Levieten tot lofprijzing van het uit ballingschap teruggekeerde overblijfsel.

*'U bent de HEERE, de God Die Abram hebt **uitgekozen** en hem hebt uitgeleid uit Ur van de Chaldeeën, en U hebt zijn naam veranderd in Abraham.'* (Neh. 9:7).

Uitgekozen. Dat is het woord *bachar*, dat voor verkiezen staat. Abram werd door God verkoren.

Deze verkiezing wijst duidelijk terug naar Genesis 12:1-4.

'De HEERE nu zei tegen Abram: Gaat u uit uw land, uit uw familiekring en uit het huis van uw vader, naar het land dat Ik u wijzen zal. Ik zal u tot een groot volk maken, u zegenen en uw naam groot maken; en u zult tot een zegen zijn. Ik zal zegenen wie u zegenen, en wie u vervloekt, zal Ik vervloeken; en in u zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden. Toen ging Abram op weg, zoals de HEERE tot hem

gesproken had, en Lot ging met hem mee. Abram was vijfenzeventig jaar oud, toen hij uit Haran vertrok.’ (Gen. 12:4).

Abram werd uitgezonden uit zijn land en uit zijn familiekring met rijke beloften. Een van die beloften was ‘een groot volk’. Dat moet voor hem als een onmogelijkheid in de oren hebben geklonken.

‘Ik zal u tot een groot volk maken.’

Hoe dan? Dat zal Abram zich dikwijls hebben afgevraagd. Saraï zijn vrouw was onvruchtbaar en er wordt niet zonder reden aan toegevoegd: ‘zij had geen kind’ (Gen. 11:30).

Dat was dus een onmogelijkheid. Er was geen enkele kans op nageslacht. ‘Verstorven’ noemt het nieuwe testament de toestand waarin Abram en Saraï zich bevonden (Rom. 4:19; Heb. 11:12, SV). Zij kónden helemaal geen kind krijgen. Abram kón dus ook helemaal niet tot een groot volk worden.

Een belangrijk gegeven in de Bijbel is echter ook het feit dat het geloof van Abraham te maken had met een God Die doden levend maakt. Zijn hoop was gesteld op een God voor Wie niets onmogelijk was.

*‘Hem in Wie hij geloofd heeft, namelijk **God, Die de doden levend maakt**, en de dingen die niet zijn, roept alsof zij zijn.’ (Rom. 4:17).*

Voor Abram en Saraï was het een onmogelijke belofte, maar niet voor de God in Wie zij hun hoop en vertrouwen stelden.

In een andere omstandigheid in het leven van Abraham, als hij de langbeloofde en inmiddels opgegroeide zoon moet gaan opofferen, zien we ditzelfde geloof ook weer terug.

*‘Door het geloof heeft Abraham, toen hij door God op de proef gesteld werd, Izak geofferd. En hij, die de beloften ontvangen had, heeft zijn eniggeborene geofferd. Tegen hem was gezegd: Dat van Izak zal uw nageslacht genoemd worden. Hij overlegde bij zichzelf dat **God bij machte was hem zelfs uit de doden op te wekken.**’ (Heb. 11:17, 18).*

Het geloof van Abraham kenmerkte zich door het feit dat hij vertrouwde op een God Die bij machte was om doden levend te maken.

Dat heeft ook iets met de verkiezing van Abraham te maken. Dit was het doel van Gods verkiezing van Abraham.

Ik ben niet voor niets zo lang stil blijven staan bij het feit dat Abraham geloofde in en rekende met een God Die doden levend maakt. Als we even teruggaan naar de tekst waar we lazen dat Abraham een uitverkorene was (Neh. 9:7), zien we dat het voorafgegaan wordt door een tekst die hier parallel mee staat.

*‘**U bent het, HEERE**, U alleen. U hebt de hemel gemaakt, de allerhoogste hemel en heel het leger erin, de aarde en al wat daarop is, de zeeën en al wat daarin is, en U doet dat alles*

leven, en de menigte aan de hemel buigt zich voor U neer.'
(Neh. 9:6).

***U bent de HEERE**, de God Die Abram hebt uitgekozen en hem hebt uitgeleid uit Ur van de Chaldeeën, en U hebt zijn naam veranderd in Abraham.'* (Neh. 9:7).

Het begin van deze twee verzen is in het Hebreeuws exact hetzelfde. Het is jammer dat de vertaling daar geen rekening mee heeft gehouden en het niet ook exact hetzelfde heeft vertaald. Dat zou hier geen enkel probleem geweest zijn.

Het eerste deel gaat over Gods schepping. Hij is de Heere Die hemel, aarde en zeeën gemaakt heeft. En daarna: 'U doet dat alles leven.' De SV geeft het zo weer:

'Gij maakt die allen levend.'

God Die doden levend maakt. Dat is Hij in de schepping en dat is Hij in de verkiezing en de roeping van Abraham!

Het vervolg van Nehemia 9 gaat geheel en al over de geschiedenis tot en met de ballingschap van het volk Israël. Israël is dat grote volk dat uit Abraham is voortgesproten.

De verkiezing van Abraham heeft te maken met schepping. Ten eerste staat die verkiezing in Nehemia 9:6 parallel met de schepping van hemel en aarde. Ten tweede staat Abraham in het daarop volgende vers aan het begin van een nieuwe schepping, de schepping van een geheel volk, namelijk Israël.

Na de torenbouw van Babel en de verstrooiing van de volkeren over de gehele aarde, begon God iets nieuws. Het was Zijn voornemen om een nieuw volk in het leven te roepen. Door dat volk heen zouden de overige volken gezegend gaan worden. Abraham staat aan het begin van dat nieuwe volk. Hij is de stamvader. Hij is dat door de onmogelijkheid heen. Daarom staat Israël gelijk aan de schepping. Van geen ander volk wordt gezegd dat God het geschapen heeft. Van Israël wel.

De verkiezing van Abraham staat in verband met Gods voornemen op aarde. God heeft een plan en dat plan heeft Hij neergelegd in de Schrift. Het is aan ons om dat na te vorsen. Door Israël heen werkt Hij Zijn plan uit. Abraham was verkoren met een doel. Abraham was verkoren, opdat God door Hem Zijn voornemen uit zou werken.

Israël als schepping

Omdat Abrahams verkiezing zo nadrukkelijk in verband staat met de schepping van hemel en aarde en met de geschiedenis van het volk Israël, besteed ik hier nog wat aandacht aan een aantal Schriftplaatsen die gaan over Israël als schepping van God. De studie van dit onderwerp verdient veel meer aandacht dan dat ik het hier geef, maar ik wil niet al te veel uitweiden buiten het onderwerp.

Psalm 102

‘Ú zult opstaan, U zult Zich ontfermen over Sion, want de tijd om haar genadig te zijn, want de vastgestelde tijd is gekomen. Want Uw dienaren zijn haar stenen goedgezind en hebben

medelijden met haar gruis. De heidenvolken zullen de Naam van de HEERE vrezen, alle koningen van de aarde Uw heerlijkheid, wanneer de HEERE Sion heeft opgebouwd, in Zijn heerlijkheid verschenen is, Zich gewend heeft tot het gebed van de allerarmsten, en hun gebed niet heeft veracht. Dit wordt beschreven voor de volgende generatie. Het volk dat geschapen wordt, zal de HEERE loven. Want Hij heeft uit Zijn heilige hoogte neergezien, de HEERE heeft uit de hemel op de aarde neergekeken, om het gekerm van de gevangenen te horen, om los te maken wie ten dode zijn opgeschreven, zodat men van de Naam van de HEERE zal vertellen te Sion en Zijn lof in Jeruzalem, wanneer de volken tezamen bijeen zullen komen, en de koninkrijken, om de HEERE te dienen.' (Ps. 102:14-23).

Dit Schriftgedeelte gaat over het herstel van Sion. Dat ligt nog helemaal in de toekomst. De volken dienen de HEERE nu nog niet, in Sion wordt Zijn Naam nog helemaal niet verteld en Hij wordt ook nog niet gediend in Jeruzalem.

In dit gedeelte gaat het over een volk en de volken. Het volk dat geschapen zal worden is het nieuwe, wedergeboren Israël. Dat volk zal als het ware een middelaarsrol vervullen voor de andere volken. Sion, Jeruzalem, zal daarbij een sleutelpositie hebben in de dienst aan de Heere. In feite zien we hier de beloften aan Abraham volledig vervuld. Het doel van zijn verkiezing wordt hier bereikt.

Jesaja 43

In Jesaja 43:1 en 43:15 wordt de HEERE de Schepper van Israël genoemd.

‘Maar nu, zo zegt de HEERE, uw Schepper, Jakob, uw Formeerder, Israël: Wees niet bevreesd, want Ik heb u verlost, Ik heb u bij uw naam geroepen, u bent van Mij.’ (Jes. 43:1).

‘Ik ben de HEERE, uw Heilige, de Schepper van Israël, uw Koning.’ (Jes. 43:15).

Overigens staan ook deze twee teksten, net als Psalm 102, geheel in het teken van de grote verlossing van Israël in de toekomst.

Jesaja 65

De schepping van nieuwe hemelen en een nieuwe aarde staan in Jesaja 65:17 en verder in nauw verband met het volk Israël.

‘Want zie, Ik schep een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Aan de vorige dingen zal niet meer gedacht worden, ze zullen niet meer opkomen in het hart.’ (Jes. 65:17).

Die ‘vorige dingen’ zijn ‘de benauwdheden van vroeger’ van vers 16. Zijn dienaren, dat is Israël, zal Hij noemen met een andere naam (Jes. 65:15, vergelijk Jesaja 43:1).

Direct na de schepping van de nieuwe hemelen en de nieuwe aarde lezen we van de schepping van Jeruzalem en van het volk. De Heere schept Jeruzalem (tot, als) een verheuging en het volk ervan (tot, als) vrolijkheid. Het zijn Jeruzalem en het volk die geschapen worden (niet de verheuging en de blijdschap). Het doel van die schepping is verheuging en vrolijkheid. Dat moet een herschapen Jeruzalem en een herschapen volk zijn, want in vers 19 lezen we dat

Hij Zichzelf zal verheugen in Jeruzalem en vrolijk zal zijn over Zijn volk. Dat kan nu niet gezegd worden van Israël en de stad.

Maleachi 2

'Hebben wij niet allen één Vader? Heeft niet één God ons geschapen? Waarom handelen wij dan trouweloos, eenieder tegen zijn broeder, door het verbond met onze vaders te ontheiligen?' (Mal. 2:10).

In nogal wat vertalingen staat 'vader' met een hoofdletter geschreven. Die vertalers denken hierbij dus aan God. En daar is wat voor te zeggen. Zeker als we in dit vers een parallellisme zien, kunnen we er niet omheen. Eén Vader, één God. Vergelijk dit ook met Maleachi 1:6, waarin de Heere Zichzelf een Vader noemt. Vader van het volk.

Maar er is ook een andere uitlegging mogelijk. De profeet kan hier ook bedoelen: stammen wij niet allemaal af van één vader, namelijk Abraham? En heeft niet één God, namelijk de Heere, de God van Abraham ons geschapen? Als dit de bedoeling van de profeet is, dan past dit wel heel mooi in de lijn van de verkiezing van Abraham en de schepping van een nieuw volk, zoals we dat hiervoor hebben overdacht.

1.2 Mozes

Ook Mozes wordt in de Schrift 'uitverkoren' genoemd, maar in tegenstelling tot wat velen misschien zouden verwachten is de Bijbel niet bezaaid met teksten waarmee we dit kunnen aantonen.

We lezen alleen in Psalm 106 dat Mozes 'Zijn uitverkorene' was.

'Hij zei dat Hij hen zou wegvagen. Als Mozes, Zijn uitverkorene, niet voor Zijn aangezicht in de bres had gestaan om Zijn grimmigheid af te wenden, dan zou Hij hen te gronde gericht hebben.' (Ps. 106:23).

Mozes wordt vaak 'de dienstknecht van de HEERE' genoemd, maar slechts éénmaal Zijn uitverkorene.

Zoals we bij Abram zijn verkiezing overdachten in relatie tot schepping, zo kunnen we bij Mozes dat doen in relatie tot verlossing. In Abraham werd een heel nieuw volk geschapen. Door dat volk zou God Zijn raad op aarde gaan volvoeren. Door Mozes wordt datzelfde volk verlost. Verlost van de slavernij van Egypte; en, zoals in de tekst, ook verlost van Gods toorn over hun zonde.

Ook Mozes vervult een speciaal doel in Gods plan met Israël. Abraham was het middel waardoor God het volk in het leven riep. Mozes dient als het middel om het volk te verlossen.

Mozes wordt 'Zijn uitverkorene' genoemd, omdat hij een belangrijk doel te vervullen had, namelijk de verlossing van Israël. Zijn verkiezing stond in het teken van de zaligheid van het volk; die

verkiezing was niet niet met het oog op zijn eigen zaligheid! God verkoos hem om anderen te verlossen. Hij was verkoren, omdat hij een bijzonder doel diende in Gods raad met Zijn volk.

Psalm 106 is één grote belijdenis van Gods goedheid en goedertierenheid ondanks Israëls voortdurende afval en opstand. De Psalm volgt de belevenissen van het volk in de woestijn op de voet en is een commentaar op alle hoogte- en dieptepunten in die periode.

Op één moment stond God op het punt het volk geheel en al te vernietigen. Dan zou Hij verder gaan met Mozes en hem tot een groot volk maken (Ex. 32:10). De reden was dat het volk in de afwezigheid van Mozes zich een gouden kalf had gemaakt om dat te aanbidden. Daarop duiden de woorden van Psalm 106:19-21.

'Zij maakten een kalf bij Horeb en bogen zich neer voor een gegoten beeld. Zij ruilden hun Eer in voor het evenbeeld van een rund, dat gras eet. Zij vergaten God, hun Heiland, Die grote dingen gedaan had in Egypte; wonderen in het land van Cham, ontzagwekkende dingen bij de Schelfzee.' (Ps. 106:19-21).

En als Mozes niet bemiddeld zou hebben (Ex. 32:11-13, 31, 32), zou het volk om deze zonde door God verdeldg zijn. Daarop doelt Psalm 106:23 waar gesproken wordt van Mozes als Gods uitverkorene. Het is dus op een kritiek moment in Israëls geschiedenis. Een dieptepunt. Zulke grote dingen gezien, zo zeer het onderwerp geweest te zijn van Gods grote daden, en toch diezelfde God de rug toegekeerd te hebben. Het is een patroon dat we herhaaldelijk

terugzien in de geschiedenis van Israël. Maar in dit specifieke moment is daar Mozes, 'Mijn uitverkorene', die het opneemt voor het volk, en als middelaar voor hen in de bres springt.

1.3 Aäron

De volgende in de rij van personen van wie expliciet geschreven staat dat hij verkoren is, is Aäron. Abraham was verkoren met het oog op de schepping van Israëel. Mozes met het oog op de verlossing van Israëel. Aäron werd verkoren om de spreekbuis te zijn van Mozes voor Farao en het volk Israëel.

De verkiezing van Aäron lezen we in Psalm 105.

'Hij zond Mozes, Zijn dienaar, en Aäron, die Hij verkozen had. Zij verrichtten onder hen de tekenen die Hij bevolen had, en wonderen in het land van Cham.' (Ps. 105:26, 27).

Het is duidelijk dat het hier gaat om Aärons verkiezing om Mozes bij te staan in zijn hoge taak om Israëel te verlossen uit de hand van het slavenjuk van de Egyptenaren. De verkiezing van Aäron, beschreven in Psalm 105, verwijst naar Exodus. Daar lezen we hoe die verkiezing tot stand kwam.

'Maar hij zei: Och Heere, zend toch iemand anders, door wiens hand U deze boodschap ook maar wilt zenden. Toen ontbrandde de toorn van de HEERE tegen Mozes en Hij zei: Aäron, de Leviet, is toch uw broer? Ik weet dat hij uitstekend spreken kan. Bovendien, zie, hij trekt u tegemoet. Zodra hij u ziet, zal hij zich van harte verblijden. Dan moet u tot hem spreken en hem de woorden in zijn mond leggen. Ikzelf zal met uw mond en zijn mond zijn en u leren wat u doen moet.' (Ex. 4:13-15).

Aäron werd gekozen toen de toorn van de HEERE tegen Mozes ontbrandde! In deze eenvoudige woorden wordt de verkiezing van Aäron beschreven. Mozes stribbelde tegen toen hij de opdracht van God kreeg om naar het volk te gaan. Zelfs nadat hij twee tekenen had gekregen om die aan het volk te vertonen, en te laten zien dat de Heere hem werkelijk verschenen was, bleef hij protesteren. Zijn laatste uitvlucht was dat hij niet zo goed kon praten. Deze laatste uitvlucht van Mozes nam de Heere in Zijn toorn weg en gaf Hij hem Aäron, als metgezel en spreekbuis. Dát is de verkiezing van Aäron; om een helper van Mozes te zijn.

Numeri

De verkiezing van Aäron zien we ook terug met een ander doel, namelijk om als Hogepriester tot God te naderen en de dienst van de verzoening uit te voeren.

In Numeri 16 lezen we van een opstand tegen Mozes en Aäron. Dathan en Abiram en de hunnen waren kennelijk zeer jaloers op het leiderschap van deze twee. Onder een vroom voorwendsel beschuldigden ze Mozes ervan zichzelf te verheffen boven de vergadering van Israël. Dat vrome voorwendsel lezen we in vers 3.

‘Zij kwamen vanwege Mozes en vanwege Aäron bijeen, en zeiden tegen hen: U trekt te veel naar u toe, want heel de gemeenschap, allen zijn zij heilig, en de HEERE is in hun midden.’ (Num. 16:3).

De beschuldiging lezen we onmiddellijk erna.

'Waarom verheft u zich dan boven de gemeente van de HEERE?' (Num. 16:3).

Nadat Mozes het aangezicht van de Heere had gezocht antwoordde hij:

*'Morgenochtend zal de HEERE bekendmaken wie van Hem is, en wie de heilige is die Hij in Zijn nabijheid zal laten komen. Wie **Hij kiest**¹, zal Hij in Zijn nabijheid laten komen.'* (Num. 16:5).

Dit was de verkiezing van Aäron. Hem liet de Heere toe om tot Hem te naderen als priester, in het bijzonder als hogepriester.

De opstandelingen waren uit de stam van Levi (vers 8). En Mozes wees hen erop dat ze al een bijzondere taak in Israëel hadden. Ze waren al afgescheiden, apart gezet tot de dienst van de tabernakel. Ja, ze mochten daar al tot Hem naderen. Was hun dat niet genoeg? Nee. Ze zochten ook nog het priesterambt. En daarmee wordt hier bedoeld het ambt van hogepriester, wat alleen aan Aäron en zijn zonen was voorbehouden, naar Gods verkiezing. Mozes wees hen erop dat deze opstand niet een opstand is tegen Aäron, maar tegen de Heere (vers 11). Dat deze opstand zich niet alleen richtte tegen Aäron, maar ook tegen Mozes, zal voornamelijk hebben gelegen in het feit dat Mozes de leider was en dat hij en Aäron broers waren. Mozes werd er hier van beschuldigd zijn eigen familie voor te trekken.

¹ Of misschien beter: 'wie Hij zal kiezen', zie ook vers 7.

Aäron en alle opstandelingen (tweehonderdvijftig man) moesten hun wierookvat nemen en vuur en reukwerk daarin doen. Daarmee moesten ze naderen voor de deur van de tent der samenkomst. Evenals in het geval van Nadab en Abihu (Leviticus 10) zou de Heere een eind maken aan dit eigenwillige gedrag. Door alle tegenstanders te doden maakte Hij duidelijk wie Hij had verkoren. Dathan en Abiram en hun gehele families werden verslonden door een geopende aarde. De anderen van de tweehonderdvijftig werden door het vuur van de Heere verteerd.

Van de wierookvaten van de zondigende mannen werd een overtreksel voor het altaar gemaakt. Ze waren voor het aangezicht van de Heere gebracht. En daarom waren ze heilig. En het doel van dit overtreksel staat in vers 40.

'Ter nagedachtenis voor de Israëlieten, opdat geen onbevoegde man, die niet uit het nageslacht van Aäron is, naar voren zal komen om reukwerk voor het aangezicht van de Heere in rook te laten opgaan, en het zal hem vergaan als Korach en zijn aanhang, zoals de HEERE door de dienst van Mozes tot hem gesproken had.' (Num. 16:40).

Aäron en zijn zonen waren uit de Levieten tot een bijzondere dienst gekozen. Zij moesten en mochten eenmaal per jaar voor de Heere in het heilige der heiligen verschijnen op de grote verzoendag. Daarmee werden zij een type van de grote Hogepriester Die zou komen. God had Aäron verkozen tot deze dienst der verzoening en het was aan niemand om dit in twijfel te trekken of om deze dienst zichzelf aan te matigen.

Deze gebeurtenissen zouden toch wel een diepe indruk op het volk moeten hebben nagelaten. Maar nee, opnieuw begon het te morren en Mozes ervan te beschuldigen een deel van het volk van God gedood te hebben. Deze nieuwe opstand had een plaag onder het volk tot gevolg en als Mozes en Aäron niet bij God bemiddeld zouden hebben, zou de gehele gemeente zijn vernietigd. Nu bleef het bij veertienduizend zeventienhonderd.

Om een eind aan alle twijfel te maken geeft de Heere in Numeri 17 in Zijn gunst opnieuw een teken aan het volk. Elk van de stammen van Israëel moest een staf nemen met de naam van de stamvader daarop. Alleen op de staf uit de stam van Levi moest de naam van Aäron geschreven worden.

*'En u moet ze neerleggen in de tent van de ontmoeting, vóór de getuigenis, waar Ik u ontmoeten zal. En het zal gebeuren dat de staf van de man **die Ik verkies**², in bloei zal staan. En Ik zal het gemor van de Israëlieten over Mij, waarmee zij tegen u morden, tot zwijgen brengen.'* (Num. 17:4, 5).

De uitkomst is duidelijk. Want het gebeurde dat,

'zie, de staf van Aäron voor het huis van Levi bloeide. Hij bracht bloesem voort en bloeiende bloemen, en droeg amandelen.' (Num. 16:8).

² Of: 'die Ik zal verkiezen'.

Het huis van Aäron was uitverkoren. Het was uitverkoren met maar één doel: om de hogepriester voort te brengen en de dienst van de verzoening uit te oefenen.

Geen van de andere Levieten was die eer ten deel gevallen. Uit geen van de andere stammen van Israël werd de hogepriester gekozen. Net als Abraham en Mozes werd ook Aäron gekozen met en tot een doel. Dat doel diende Gods heilshandelen met Zijn volk Israël en daarmee Zijn heilshandelen voor deze wereld. Zoals we boven de verkiezing van Abraham 'schepping' kunnen zetten en boven die van Mozes 'verlossing', zo past boven de verkiezing van Aäron het woord 'verzoening'.

Je ziet nu misschien wel waar het naartoe gaat. Ook de verkiezing van de mannen die nog volgen, zal staan in verband met Gods doel met Zijn volk. God heeft deze mensen niet verkozen met het oog op henzelf; Hij verkoos hen tot de volvoering van Zijn Eigen plan en raad.

1.4 David

De volgende persoon die we overdenken is David. David is de volgende persoon in de Tenach, in chronologische volgorde, van wie expliciet geschreven staat dat hij uitverkoren is. Dat is niet helemaal waar, zal iemand misschien denken. Saul kwam eerst. Hij was ook uitverkoren. Die gedachte klopt. Aan Saul zullen we in het volgende hoofdstuk wat aandacht besteden. Saul was niet alleen uitverkoren, hij werd ook weer verworpen. Met Saul is er dus iets bijzonders aan de hand. Het is wellicht beter als we zijn verkiezing bezien, nadat we over die van David hebben nagedacht.

1 Samuël 16

Hoewel het in 1 Samuël niet expliciet staat, kunnen we David daar toch als een uitverkorene lezen. Overigens staat het wél expliciet in andere, nog te bespreken Schriftplaatsen.

'Toen zei de HEERE tegen Samuel: Hoelang rouwt u om Saul, die Ik immers verworpen heb, zodat hij geen koning over Israël meer zal zijn? Vul uw hoorn met olie, en ga op weg; Ik zend u naar Isäi, de Bethlehemiet, want Ik heb een koning voor Mij gezien onder zijn zonen.' (1 Sam. 16:1).

Saul was door God verworpen, dat hij geen koning over Israël meer zou zijn. Voor die verwerping was een reden. Die reden lag in Saul zelf. In zijn plaats zal er nu een koning verkoren worden uit het huis van Isäi,

'want Ik heb een koning voor Mij gezien onder zijn zonen.'

Hij had voor Zichzelf een koning voorzien. Zoals in Genesis 22:8.

‘God zal Zichzelf voorzien van het lam voor het brandoffer, mijn zoon.’ (Gen. 22:8).

Dat het hier om verkiezing gaat, blijkt wel uit alles wat volgt. Toen Samuël het huis binnenging en Eliab zag, dacht hij onmiddellijk dat hij wel de gezalfde voor de Heere zou zijn. Het ging hem daarbij duidelijk om het uiterlijk van Eliab. Hij, de oudste van de zonen van Isai, was kennelijk groot. Want God zei tegen Samuël:

‘Kijk niet naar zijn uiterlijk en ook niet naar de hoogte van zijn gestalte, want Ik heb hem verworpen.’ (1 Sam. 16:7).

Het is niet zo verwonderlijk dat Samuël op zijn uiterlijk afging. Zo was het met Saul tenslotte ook gegaan.

‘Hij ging midden tussen het volk staan, en van zijn schouders en hoger was hij langer dan heel het volk. Toen zei Samuel tegen heel het volk: Ziet u wie de HEERE uitgekozen heeft? Want zoals hij is er niemand onder het hele volk.’ (1 Sam. 10:23, 24).

Ondanks Eliabs forse en sterke gestalte was hij niet degene die door God was verkoren. God had hem verworpen. Ik hoop dat het voor iedereen duidelijk is, dat het er hier niet om gaat dat God nooit meer naar hem om wilde zien. Dat staat er niet en daar gaat het in dit Schriftgedeelte ook helemaal niet om. God had Eliab verworpen om koning te zijn over Israëel; dat is heel iets anders. Eliab was niet

uitgekozen als de toekomstige koning. God had iemand anders voor Zich gezien.

Zo verging het ook de jongere broers van Eliab. Abinadab was niet door de Heere verkoren en Samma ook niet. Bij deze twee broers staat het woordje 'verkiezen'. Net als Abinadab werden ook zij niet uitgekozen om koning te zijn.

In deze verzen staan de bekende en dikwijls geciteerde woorden van vers 7.

'Het is namelijk niet wat de mens ziet, want de mens ziet aan wat voor ogen is, maar de HEERE ziet het hart aan.' (1 Sam. 16:7).

De mens kijkt naar het uiterlijk. De Heere ziet het hart aan. Niet de mensen die iedereen het meest geschikt en voor de hand liggend zouden vinden, worden door de Heere tot de uitvoering van Zijn voornemen geroepen. Dat zien we bij Saul die uiteindelijk wordt verworpen en helemaal niet zo geschikt blijkt te zijn. Dat zien we bij de broers van David. Niet de uiterlijke kwaliteiten, zoals postuur, intelligentie, voorkomendheid of bekwaamheid om goed met mensen om te gaan, staan garant voor een verkiezing tot Gods doel. Het is het hart, dat verbroken is, geen kracht meer in zichzelf ziet, maar weet dat al haar wijsheid en kennis van God komt. Zulk een hart ziet de Heere aan. David was in de eenzaamheid tussen de schapen door God Zelf geleerd. Dat is het hart wat de Heere ziet en kan gebruiken.

Tegen ieders verwachting en waarschijnlijk met een hoop tegenzin wordt David geroepen. David is het! Hij is de gezalfde van de Heere.

Hij zou voorbijgegaan zijn door mensen. Nooit zou er iemand over gepeinsd hebben om hem koning over Israël te maken. God heeft echter anders besloten.

‘De HEERE zei: Sta op, zalf hem, want deze is het.’ (1 Sam. 16:12).

2 Samuël 21

David wist van zijn verkiezing van God. Daar hoefde hij ook niet bescheiden over te doen. Hij wist welk een plaats hij vervulde in Gods plan en daar kon hij vrijmoedig over spreken. Jaren later na deze verkiezing en zalving, toen hij koning was geworden, bracht hij de ark van het verbond op naar de stad Davids. En vol vreugde danste en huppelde hij voor het aangezicht van de Heere. Zeer tot minachting van zijn vrouw Michal, die vond dat hij zich ver beneden zijn waardigheid had gedragen.

*‘Maar David zei tegen Michal: Voor het aangezicht van de HEERE, **Die mij uitgekozen heeft** boven jouw vader en boven heel zijn huis door mij aan te stellen als een vorst over het volk van de HEERE, over Israël, ja, voor het aangezicht van de HEERE heb ik gehuppeld!’ (2 Sam. 6:21).*

David zegt hier nog iets bij. Hij was niet alleen uitgekozen, maar hij was uitgekozen boven Saul. Die verkiezing betrof David als voorganger over Israël. Daar ging zijn verkiezing over.

1 Koningen 8:16 en 2 Kronieken 6:6

Ook in 1 Koningen 8:16 en 2 Kronieken 6:6 staat dat David door God uitgekozen was tot koning over Israël.

‘Vanaf de dag dat Ik Mijn volk Israël uit Egypte heb geleid, heb Ik uit alle stammen van Israël geen stad verkozen om er een huis te bouwen, zodat Mijn Naam daar zou zijn, maar Ik heb David verkozen om koning te zijn over Mijn volk Israël.’
(1 Kon. 8:16).

Psalm 78

In de laatste verzen van Psalm 78 komen we ‘verkiezen’ nog twee keer tegen in relatie tot David. Ook komen we het woord ‘verwerpen’ hier weer tegen.

‘Hij verwierp de tent van Jozef, de stam Efraïm verkoos Hij niet.’ (Ps. 78:67).

Zoals we eerder hebben gezien zijn ‘niet verkiezen’ en ‘verwerpen’ hier synoniem. Maar waar gaat het hier om? Om het heil, het behoud van Jozef? Of van Efraïm? Nee, het is duidelijk uit de volgende verzen dat het de verkiezing of verwerping van Jozef tot het koningschap of het leiderschap over Israël betreft.

Uit de hele geschiedenis van het volk zou menigeen kunnen denken dat het koningschap de stam van Jozef toe zou komen. Maar reeds op het sterfbed van Jakob werd het duidelijk dat de Heere Jozef hierin voorbij zou gaan en juist de stam van Juda zou verkiezen. En dat is waar het in de rest van de Psalm over gaat.

*‘Maar **Hij verkoos** de stam Juda, de berg Sion, die Hij liefhad. Hij bouwde Zijn heiligdom, als hoogten, en vast als de aarde, die Hij voor eeuwig grondvestte. **Hij verkoos** Zijn dienaar David en haalde hem bij de schaapskooien vandaan. Van*

achter de zogende schapen deed Hij hem komen om te weiden Jakob, Zijn volk, en Israël, Zijn eigendom. Hij heeft hen geweid met een oprecht hart en hen geleid met zeer bekwame hand.' (Ps. 78:68-72).

De verzen in dit Schriftgedeelte willen dus niet meer en niet minder zeggen dat niet Jozef, maar Juda, en niet Efraïm, maar David gekozen werd om voorganger te zijn over Israël. Dat is in overeenstemming met de voorgaande gedeelten. David werd geschikt geacht tot deze taak vanwege zijn opleiding tussen de schapen. De Heere zocht een herder over Zijn volk. Die zag Hij in David, een herder met hart voor zijn schapen. David heeft de Heere daarin niet beschaamd. 'Hij heeft hen geweid met een oprecht hart en hen geleid met een zeer bekwame hand.'

Psalm 89

Ook Psalm 89 getuigt van Davids verkiezing. In deze Psalm vinden we de 'uitverkorene' tweemaal, in vers 4 en vers 20.

*'Ik heb – sprak U – een verbond gesloten met **Mijn uitverkorene**, Ik heb Mijn dienaar David gezworen: Ik zal uw nakomelingen tot in eeuwigheid stand doen houden, uw troon bouwen van generatie op generatie.'* (Ps. 89:4, 5).

*'Eens hebt U in een visioen gesproken over Uw heilige, en gezegd: Ik heb een held van hulp voorzien, Ik heb **een verkorene** uit het volk verheven. Ik heb David, Mijn dienaar, gevonden; met Mijn heilige olie heb Ik hem gezalfd.'* (Ps. 89:20, 21).

Er werd een verbond gesloten met Gods uitverkorene en aan David werd gezworen aangaande zijn nageslacht en zijn troon. David was dus die uitverkorene en het verbond ging over de troon voor zijn huis.

Een troon kan alleen betrekking hebben op het koningschap. En daar gaat het hier om. En dan zien we niet alleen het koningschap van David zelf, maar ook dat van zijn zaad, zijn nageslacht. We verliezen al het onderwijs wat er in dit Schriftgedeelte ligt, als we ons oog met deze Schriftplaats niet wenden tot het Zaad. Net als het zaad van Abraham ziet op zijn letterlijke nageslacht, en uiteindelijk op Christus als het ware Zaad, zo ziet ook het zaad van David op zijn letterlijke nakomelingen, en uiteindelijk op de Koning. De troon van David wordt dan de troon van Christus. Dat wordt immers ook door Gabriël geprofeteerd bij de geboorte van Christus.

'Hij zal groot zijn en de Zoon van de Allerhoogste genoemd worden, en God, de Heere, zal Hem de troon van Zijn vader David geven.' (Luk. 1:32).

In de verkiezing van David tot koning ligt de komst van de Messias als de Koning van Israël vast. Die verbondstrouw aan David wordt in de verzen 34 tot en met 38 van Psalm 89 herhaald. Die verzen staan tussen woorden van toorn, bestraffing en gericht over het huis van Israël en het huis van David in. Maar desalniettemin, ondanks dat de schijn tegen is:

'Maar Mijn goedertierenheid zal Ik bij hem niet wegnemen en in Mijn trouw niet falen. Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen en wat over Mijn lippen gekomen is, niet veranderen. Eens

heb Ik gezworen bij Mijn heiligheid: Nooit zal Ik tegen David liegen! Zijn nageslacht zal voor eeuwig blijven, zijn troon zal vóór Mij zijn, vast als de zon. Hij zal voor eeuwig standhouden, zoals de maan; de getuige hoog aan de hemel is trouw.’ (Ps. 89:34-38).

Met deze getrouwe Getuige in de hemel wordt dit Schriftgedeelte weer met Christus beëindigd (Opb. 1:5; 2:3).

Het tweede gedeelte waarin we in deze Psalm de uitverkorene tegenkomen is al niet minder duidelijk.

‘Eens hebt U in een visioen gesproken over Uw heilige, en gezegd: Ik heb een held van hulp voorzien³, Ik heb een verkorene uit het volk verheven. Ik heb David, Mijn dienaar, gevonden; met Mijn heilige olie heb Ik hem gezalfd.’ (Ps. 89:20, 21).

De verzen 20 en 21 lopen parallel.

Ik heb **een held** van hulp **voorzien**.
Ik heb **David**, Mijn dienaar, **gevonden**.

Ik heb **een verkorene** uit het volk **verheven**.
Met heilige olie heb ik **hem gezalfd**.

Deze verzen staan weer in de context van Davids koningschap. Dat blijkt wel uit het vers wat eraan vooraf gaat.

³ SV: ‘Ik heb hulp besteld bij een held’.

'Want ons schild is van de HEERE, onze koning van de Heilige van Israël.' (Ps. 89:19).

Het blijkt ook uit alles wat er volgt; 'eerstgeboren zoon, tot de allerhoogste van de koningen van de aarde' (Ps. 89:28), 'zijn troon' (Ps. 89:30, 37, 45) en 'zijn kroon' (Ps. 89:40).

Ook in deze Psalm gaat de verkiezing van David niet over zijn persoonlijk heil of verlossing, maar over zijn ambt en zijn plaats in Gods raad. Geen verkiezing 'van eeuwigheid', maar 'tot koning' en 'voor eeuwig' en 'van generatie op generatie'.

Als koning vervulde David Gods raad. Daartoe was hij verkoren. Zo spreekt Paulus ook over hem.

'Immers, David is ontslapen nadat hij in zijn tijd het raadsbesluit van God uitgediend had, en hij is bij zijn vadersen gelegd en heeft wel ontbinding gezien.' (Hand. 13:36).

Dat raadsbesluit van God gaat niet over David persoonlijk, maar over Gods grote plan met Israël en de volken in deze wereld. In dat licht moeten we de verkiezing van David lezen. Het gaat niet over zijn persoonlijke verlossing, maar over zijn verkiezing tot het ambt van koning.

Op een of andere manier is het ook mogelijk om dat raadsbesluit te verwerpen en dus daarbuiten te blijven staan. Dat zien we in het geval van de Farizeeën en de wetgeleerden.